

ÖZEL SİRKÜLER

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

(Temmuz 2024)

GİRİŞ

27 Haziran-30 Temmuz 2024 tarihleri arasında meydana gelen ekonomik gelişmeleri ele aldığımız bültende, bu dönemde açıklanan makroekonomik göstergelerle birlikte öncü göstergeler olarak adlandırılan veriler tabloda geçmiş yıllarla/aylarla kıyaslamalı olarak verilmiş, büyüme, işsizlik, cari açık, enflasyon ve öncü göstergeler açısından uygulanan ekonomi politikalarıyla uyumlu ve olumlu yönde gerçekleşenler yeşil, olumsuz yönde gerçekleşenler kırmızı, yatay seyredenler ise sarı ile işaretlenmiş ve yorumlanmıştır.

A. DÖNEME İLİŞKİN EKONOMİK VERİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER							
	2021	2022	2023	2024/MART	2024/NİSAN	2024/MAYIS	2024/HAZİRAN
GSYH (TÜİK)	808 milyar USD (%11,4)	906 milyar USD (%5,5)	1,1 trilyon USD (%4,5)	285,5 MİLYAR USD (%5,7)			
İşsizlik Oranı (MA) (TÜİK)	11,00%	10,30%	8,80%	8,60%	8,50%	8,40%	
İstihdam Oranı (TÜİK)	46,80%	48,20%	48,90%	49,50%	49,50%	50%	
Atıl İşgücü Oranı (MA) TÜİK	22,50%	21,40%	24,70%	24,10%	27,20%	25%	
Ödemeler Dengesi (Cari Açık) (TCMB)	7,3 milyar USD	49 milyar USD	45,1 milyar USD	31,2 milyar USD	31,4 milyar USD	25,1 milyar USD	
İhracat (Ticaret Bak.) kümülatif		254,2 milyar USD	255,8 milyar USD	63,6 milyar USD	82,8 milyar USD	106,9 milyar USD	125,4 milyar USD
İthalat (Ticaret Bak.) kümülatif		364,3 milyar USD	361,8 milyar USD	84,1 milyar USD	113,1 milyar USD	143,6 milyar USD	168,6 milyar USD
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (Ticaret Bak.)		69,80%	70,70%	75,70%	73,30%	74,40%	74,40%
Türkiye Brüt Dış Borç Stoku ve GSMH'ya oranı (HMB)	437,5 milyar USD (%54,2)	459,2 milyar USD (%50,7)	499,8 milyar USD (% 44,7)	506,8 milyar USD (% 43,8)			
CDS	566,57	501,94	280,23	237,28	263,30	274,26	255,5
TÜFE (TÜİK)	36,08%	64,27%	64,77%	68,50%	69,80%	75,45%	71,60%
ÜFE (TÜİK)	79,89%	97,72%	44,22%	51,47%	55,66	57,68%	50,09%
Toplam Krediler (BDDK)	4,8 trilyon TL	7,5 trilyon TL	11,6 trilyon TL	12,8 trilyon TL	13,1 trilyon TL	13,6 trilyon TL	13,8 trilyon TL
Toplam Mevduat (BDDK haftalık veriler)			14,8 trilyon TL	15,4 trilyon TL	15,6 trilyon TL	14,9 trilyon TL	16,4 trilyon TL
Kredi/Mevduat Oranı (BDDK haftalık veriler)			75,20%	85,68%	86,16%	91,27%	84%
TCMB Ticari Krediler Faizi	24,36%	14,02%	53,48%	66,29%	65,56%	65,88%	62,30%
Bütçe Açığı ve gerçekleşme oranı ve artış oranı (Bümko aylık bütçe bülteni)	192,2 milyar TL (gerçekleşen)	139 milyar TL (gerçekleşen)	1,3 trilyon TL (gerçekleşen)	513,4 milyar TL (%19,4)	691,3 milyar TL (% 26,1)	471,9 milyar TL (%17,8) (-%79)	747,1 milyar TL (%28) (%54,6)
Bütçe Açığının GSYH daki Payı (Bümko)	2,90%	1%	5,40%	(2024 bütçe hedefi) %6,4			

ÖNCÜ GÖSTERGELER							
Sanayi Üretim endeksi ve yıllık değişim oranı (TÜİK/tak.etk.ar.s an.ür.end.)	116,6 (%13,1)	118,7 (%1,8)	121,4 (2,3)	110,8 (% 4,3)	100,3 (-%0,7)	106,2 (%0,1)	
İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (MA) (TCMB)	78,7	76,5	77,5	77,2	77,00	76,6	76,2
Perakende Satış Hacmi Endeksi ve yıllık artış oranı (TA) (TÜİK)	118,1 (%13,4)	147,1 (%24,6)	168,1 (%14,2)	156,8 (%19,8)	147,8 (%10,2)	149,7 (%5,8)	
Tüketici Güven Endeksi (MA) (TÜİK)	68,9	75,6	77,4	79,4	80,50	80,5	78,3
Reel Kesim Güven Endeksi (imalat) (MA) (TÜİK)	110,1	101,6	103,4	103,5	103,50	102,4	100,5
Konut Satış Sayısı	1.491.856	1.485.622	1.225.926	105.394	75.569	110.588	79.313
İSO Türkiye İmalat PMI				50	49,30	48,4	47,9
Dünya Kompozit PMI (İSO)			51	52,3	52,40	51	50,9

A. Olumlu Gelişmeler

1. Mayıs ayı sonu itibariyle işsizlik oranı bir önceki aya göre hafif bir düşüş ile % 8,4 olmuştur. Geniş kapsamlı işsizlik oranı olarak adlandırılan atıl işgücü oranı ise, hala % 25 seviyesi ile 2021-22-23 yıllarından yüksek seyretmektedir. İstihdam oranı ise % 50 seviyesindedir.
2. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre Mayıs ayında sanayi üretimi bir önceki aya göre yüzde 1,7 arttı, yıllık olarak ise yüzde 0,1'lik sınırlı bir düşüş görüldü.
3. Türkiye'nin cari dengesi Mayıs ayında 1,24 milyar dolarla beklentilerin altında açık verdi. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) açıkladığı verilere göre Mayıs'ta yıllıklandırılmış cari açık 25,2 milyar dolar oldu. Nisan'da bu rakam 31,4 milyar dolar düzeyindeydi.
4. Ocak-Haziran ihracatı 125,4 milyar USD, ithalat ise 168,6 milyar USD olarak gerçekleşmiş, ihracatın ithalatı karşılama oranı % 74,4 oranı ile 2022 ve 2023 yılına göre 2024 yılındaki olumlu seyrini sürdürmüştür.

5. Haziran ayında bütçe açığı 747,1 milyar TL olarak gerçekleşmiş, geçen yılın aynı ayına göre % 54,6 oranında artarak, depremin yarattığı olumsuz etkiye rağmen aynı dönemdeki TÜFE artış oranının altında kalmıştır.
6. Sıkı para politikasının sonucu olarak konut satışlarında düşme devam etmektedir.
7. Moody's, Türkiye'nin kredi notunu 2 kademe yükselterek "B3"ten "B1"e çekmiş, kredi notu görünümünü "pozitif" olarak korumuştur.
8. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), yabancı para krediler için yüzde 2 olan aylık büyüme sınırını yüzde 1,5'e indirirken, TL kredilerde yüzde 2 olan aylık büyüme sınırlarını sabit tutma kararı aldı. Böylece parasal sıkılaşmaya yönelik uygulamalara bir yenisini eklemiş oldu.

B. Olumsuz Gelişmeler

1. CDS hala 255 düzeyinde seyretmektedir.
2. Haziran ayı TÜFE'si 71,6, ÜFE'si ise 50,09 olarak gerçekleşmiştir. TÜFE'de henüz aşağı düşme eğilimi başlamamış, ÜFE'de ise geçmiş aylara göre hafif düşüş gözlenmektedir.
3. Haziran ayında hem tüketici güven endeksi, hem de reel kesim güven endeksi önceki aylara göre düşmüştür.
4. Haziran ayında hem Türkiye hem de dünya imalat PMI düşmüştür.

C. Değerlendirme

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) bir önceki toplantıda olduğu gibi daha önce atılan sıkılaştırma adımlarının gecikmeli etkilerine işaret ederek politika faizini beklentilere paralel şekilde yüzde 50 seviyesinde tuttu. TCMB, Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap Piyasası'nda kotasyon yoluyla gerçekleştirilen vadesi gelmemiş toplam swap satış işlem miktarı limitlerini yüzde 3'ten yüzde 0,5'e indirerek, bankaların TCMB'den lira cinsi borçlanabilecekleri miktarı azaltıp, bankaların mevduat faizlerini artırmak suretiyle mevduat toplamalarını teşvik etmiş oldu. Böylece tüketimi de baskılamayı hedefledi.

Kredi faizleri % 62 ler düzeyinde, hedeflenen enflasyonun üstünde seyrederken, TCMB'nin izlediği ayrıntılı veriler, örneğin tabloda da görüldüğü üzere

perakende satış hacmi endeksinin yeteri kadar hızlı düşmemesi gibi, talebin yeteri kadar baskılanması konusunda tereddüt yaratıyor olmalı. Bu nedenle TCMB yetkilileri tarafından, faiz indirimi sürecinin ne zaman başlayacağı konusunda henüz net bir ifade kullanılmamaktadır.

Hazırlayan: Bülent ÇAKAR

Bu yayını Batı YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş. ortakları Yeminli Mali Müşavirler tarafından titizlikle hazırlanmaktadır. Amacımız mevzuat ve uygulamadaki değişiklikleri yorumlarımızla birlikte zamanında okuyucularımıza ulaştırmak ve genel anlamda yol gösterici olmaktır. Uygulamaların açıklanan hususların kendi özel durumlarına uygulanması konusunda Batı YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş. ile bağlantı kurmalarını tavsiye ederiz. Bu yayındaki bilgilere dayanılarak yapılan uygulamalar nedeniyle doğabilecek zararlardan Batı YMM A.Ş. ortakları, çalışanları ve yazarları herhangi bir yükümlülük ve sorumluluk kabul etmemektedirler.